

Archeologisch bureauonderzoek & Inventariserend
Veldonderzoek, verkennende fase

**Nieuwe Zeeweg 77, Noordwijk
Gemeente Noordwijk**

IDDS Archeologie rapport 1500

Colofon

Projectnummer	35711012/55233
In opdracht van	Sedos b.v.
Auteurs	drs. A.M.H.C. Koekkelkoren, drs. S. Moerman
Redactie	dr. A.W.E. Wilbers
Versie	1.4
Status	concept

Autorisatie

dhr. A.W.E. Wilbers	Senior Prospector	31-01-2013	
---------------------	-------------------	------------	--

Goedkeuring

dhr. B. Voormolen	Gemeente Noordwijk		
-------------------	--------------------	--	--

© IDDS Archeologie
Noordwijk, januari 2013
ISSN 2212-9650

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

SAMENVATTING:

In opdracht van Sedos b.v. zijn in januari 2013 een archeologisch bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, uitgevoerd in verband met de geplande (her)ontwikkeling van het plangebied aan de Nieuwe Zeeweg 77 in Noordwijk aan Zee, gemeente Noordwijk.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat het plangebied is opgebouwd uit zand van de Jonge Duinen, dat is afgezet in de Late Middeleeuwen. Er zullen bij de bouw dus geen oudere afzettingen worden aangetroffen. De top van de Jonge Duinen is sterk verstoord door de bouwwerkzaamheden en de aanleg van de kelder. Archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd, die mogelijk aanwezig waren aan of direct onder het oppervlak, zijn daardoor volledig verstoord. Daarom geldt een lage verwachting voor alle perioden in het plangebied.

Tijdens het onderzoek is geconstateerd dat het plangebied tot een diepte van 4,0 m –mv (3,5 NAP) een lage verwachting heeft voor alle perioden. Op basis van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren indien de graafwerkzaamheden niet tot onder deze diepte reiken.

INHOUDSOPGAVE:

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET PLANGEBIED.....	4
1. INLEIDING	5
1.1. Aanleiding	5
1.2. Doel- en vraagstelling van het onderzoek.....	5
1.3. Ligging van het plan- en onderzoeksgebied	5
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. Werkwijze	7
2.2. Geologie, geomorfologie en bodem.....	7
2.3. Archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden	9
2.4. Historische en huidige situatie en mogelijke verstoringen	10
2.5. Gespecificeerd verwachtingsmodel	11
3. VELDONDERZOEK.....	12
3.1. Onderzoekshypothese en onderzoeksopzet	12
3.2. Werkwijze	12
3.3. Resultaten	12
3.4. Interpretatie	13
4. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	14
4.1. Beantwoording vraagstelling	14
4.2. Aanbevelingen	14
4.3. Betrouwbaarheid	15
GERAADPLEEGDE BRONNEN	16
LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN	17
BIJLAGEN	
1. Topografische kaart	
2. Archis-informatie	
3. Boorlocatiekaart	
4. Boorbeschrijvingen	
5. Periodentabel	

Administratieve gegevens van het plangebied

<i>Onderzoeksmeldingsnummer</i>	55233
<i>Toponiem</i>	Nieuwe Zeeweg 77
<i>Plaats</i>	Noordwijk aan Zee
<i>Gemeente</i>	Noordwijk
<i>Kadastrale aanduiding</i>	Noordwijk A 3142
<i>Provincie</i>	Zuid-Holland
<i>Kaartblad</i>	30F
<i>Coördinaten</i> Centrum Hoekpunten	90.088/473.163 90.086/473.185 (no) 90.105/473.156 (o) 90.090/473.139 (z) 90.073/473.185 (nw)
<i>Oppervlakte</i>	668 m ²
<i>Onderzoekskader</i>	Omgevingsvergunning
<i>Uitvoerder</i>	IDDs Archeologie Contactpersoon: mw. A.M.H.C. Koekkelkoren Postbus 126 2200 AC Noordwijk (ZH) Tel: 071-4028586 E-mail: akoekkelkoren@ids.nl
<i>Bevoegde overheid</i>	Gemeente Noordwijk Contactpersoon: dhr. T. van der Ham Postbus 298 2200 AG Noordwijk Tel: 071-3660485 E-mail: t.vanderham@noordwijk.nl
<i>Adviseur bevoegde overheid</i>	Gemeente Katwijk Contactpersoon: dhr. B. Voormolen E-mail: b.voormolen@katwijk.nl
<i>Beheer en plaats van documentatie</i>	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van de provincie Zuid-Holland
<i>Uitvoeringsdatum veldwerk</i>	maandag 14 januari 2013

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In opdracht van Sedos b.v. heeft IDDS Archeologie in januari 2013 een archeologisch bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, uitgevoerd aan de Nieuwe Zeeweg 77 in Noordwijk aan Zee, gemeente Noordwijk. De aanleiding voor dit onderzoek is de geplande nieuwbouw op het terrein ter plaatse van de huidige bebouwing. Hiervoor zal eerst de huidige bebouwing worden gesloopt, behoudens de kelder. Het gemeentelijk beleid schrijft voor dat voorafgaand aan de aanleg van de nieuwbouw een archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden.

1.2. Doel- en vraagstelling van het onderzoek

De doelstelling van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Dit gebeurt aan de hand van bestaande bronnen over bekende en verwachte archeologische waarden binnen het plangebied. Het doel van het verkennende veldonderzoek is het toetsen en zo nodig aanvullen van de gespecificeerde verwachting. Daarnaast wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap in het plangebied, voor zover deze vormeenheden van invloed kunnen zijn geweest op de bruikbaarheid van de locatie door de mens in het verleden. Op basis van de resultaten van het onderzoek kunnen kansarme zones van het plangebied worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd voor behoud of voor vervolgonderzoek. Om deze doelstelling te kunnen realiseren, wordt op de volgende vragen een antwoord gegeven (Koekkelkoren / Wilbers 2013):

- Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie?
- Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog als intact te beschouwen?
- Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied? Zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?
- Hoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, kunnen er toch archeologische indicatoren worden aangetroffen. Indien deze worden aangetroffen, dan gelden tevens de volgende vragen: wat is de verticale en horizontale ligging van de aangetroffen indicatoren, wat is de datering en wat is de invloed van deze vondsten op de archeologische verwachting van het plangebied?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen bodemverstorende werkzaamheden?

Het archeologisch bureauonderzoek en het inventariserend veldonderzoek zijn uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2 (Centraal College van Deskundigen 2010).

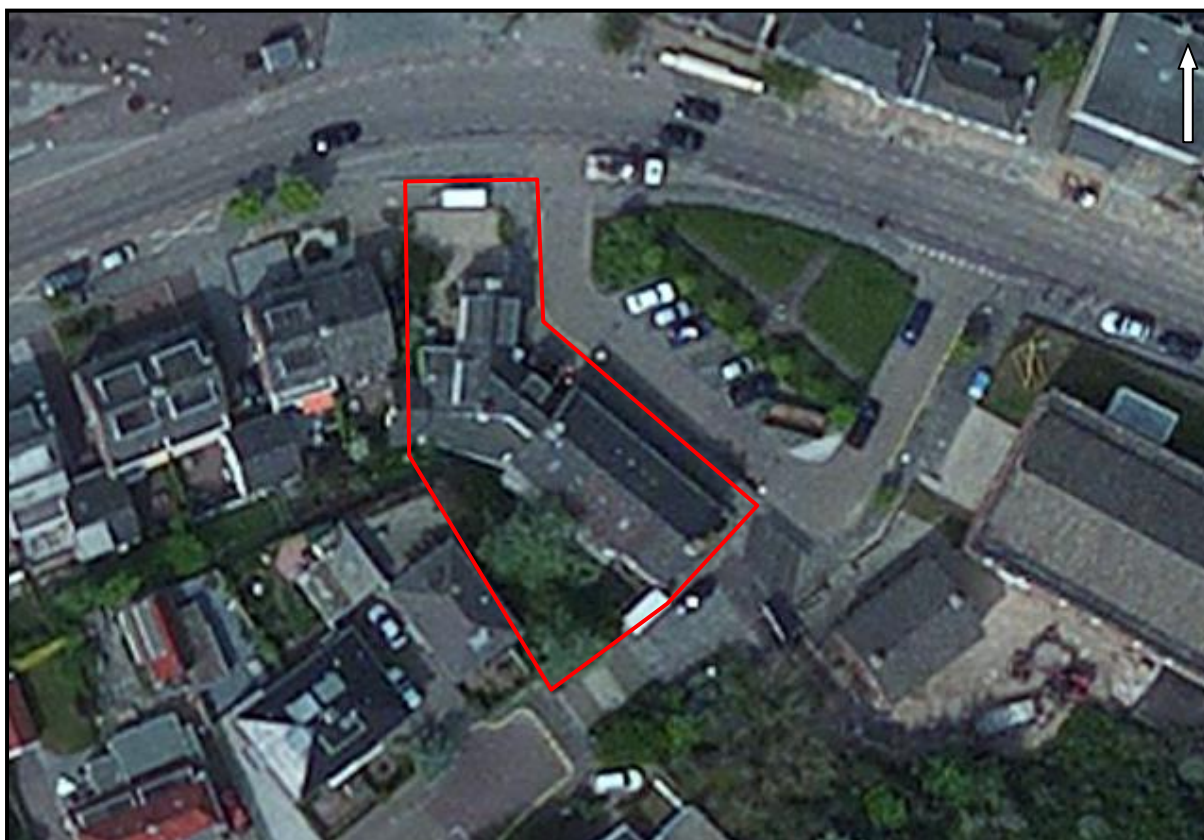
Voor de in dit rapport gebruikte geologische en archeologische tijdsaanduidingen wordt verwezen naar Bijlage 5. Afkortingen en enkele vaktermen worden achterin dit rapport uitgelegd (zie lijst van afkortingen en begrippen).

1.3. Ligging van het plan- en onderzoeksgebied

De ligging van het (her) in te richten gebied, ofwel het plangebied, is weergegeven in Bijlage 1. Het plangebied ligt ten zuiden van de Nieuwe Zeeweg, waar deze over gaat in de Huis ter Duinstraat, in het centrum van Noordwijk aan Zee.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ongeveer 668 m² en een gemiddelde maaiveldhoogte van 9 m NAP. De exacte ligging en contouren van het plangebied zijn nader weergegeven in Bijlage 3 en Figuur 1.

Om tot een gespecificeerde verwachting voor het plangebied te komen, is niet alleen gekeken naar bekende gegevens over het plangebied zelf maar ook naar de omgeving. Voor het totale onderzochte gebied, oftewel het onderzoeksgebied, is als begrenzing een straal van 500 m rondom het plangebied gekozen.

Figuur 1. Het plangebied (rood omlijnd) op een luchtfoto uit 2010 (bron: Bing Maps).

2. Bureauonderzoek

2.1. Werkwijze

Tijdens het bureauonderzoek zijn gegevens verzameld over het onderzoeksgebied. Er is gekeken naar bekende archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden, uitgevoerde archeologische onderzoeken, de fysieke kenmerken van het oude en huidige landschap en naar informatie over bodemverstoringen. Er is gebruik gemaakt van de verwachtingskaart van de gemeente Noordwijk (Groot/Wilbers 2010) en van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Zuid-Holland. Daarnaast is er gekeken naar de landelijke verwachtingskaart (de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden; IKAW) en naar het Archeologisch Informatie Systeem (Archis II) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Aanvullende historische informatie is verkregen uit beschikbaar historisch kaartmateriaal, waaronder het Minuutplan van begin 19^e eeuw en enkele historische topografische kaarten (watwaswaar.nl), en via de website van de KennisInfrastructuur CultuurHistorie (KICH; www.kich.nl).

Om inzicht te krijgen in de opbouw en ontwikkeling van het landschap is onder andere gebruik gemaakt van de bodemkaart van Nederland (Stichting voor Bodemkartering 1982) en de geomorfologische kaart van Nederland (DLO-Staring Centrum / Rijks Geologische Dienst 1994). Daarnaast is gebruik gemaakt van het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN; www.ahn.nl).

Voor informatie omtrent bodemsaneringen en ontgrondingenvergunningen is het Bodemloket (www.bodemloket.nl) geraadpleegd. Om de ligging van kabels en leidingen in het plangebied te bepalen, is een KLIC-melding gedaan. Deze gegevens zijn aangevuld met informatie uit onderzoeksrapporten en achtergrondliteratuur (zie literatuurlijst).

2.2. Geologie, geomorfologie en bodem

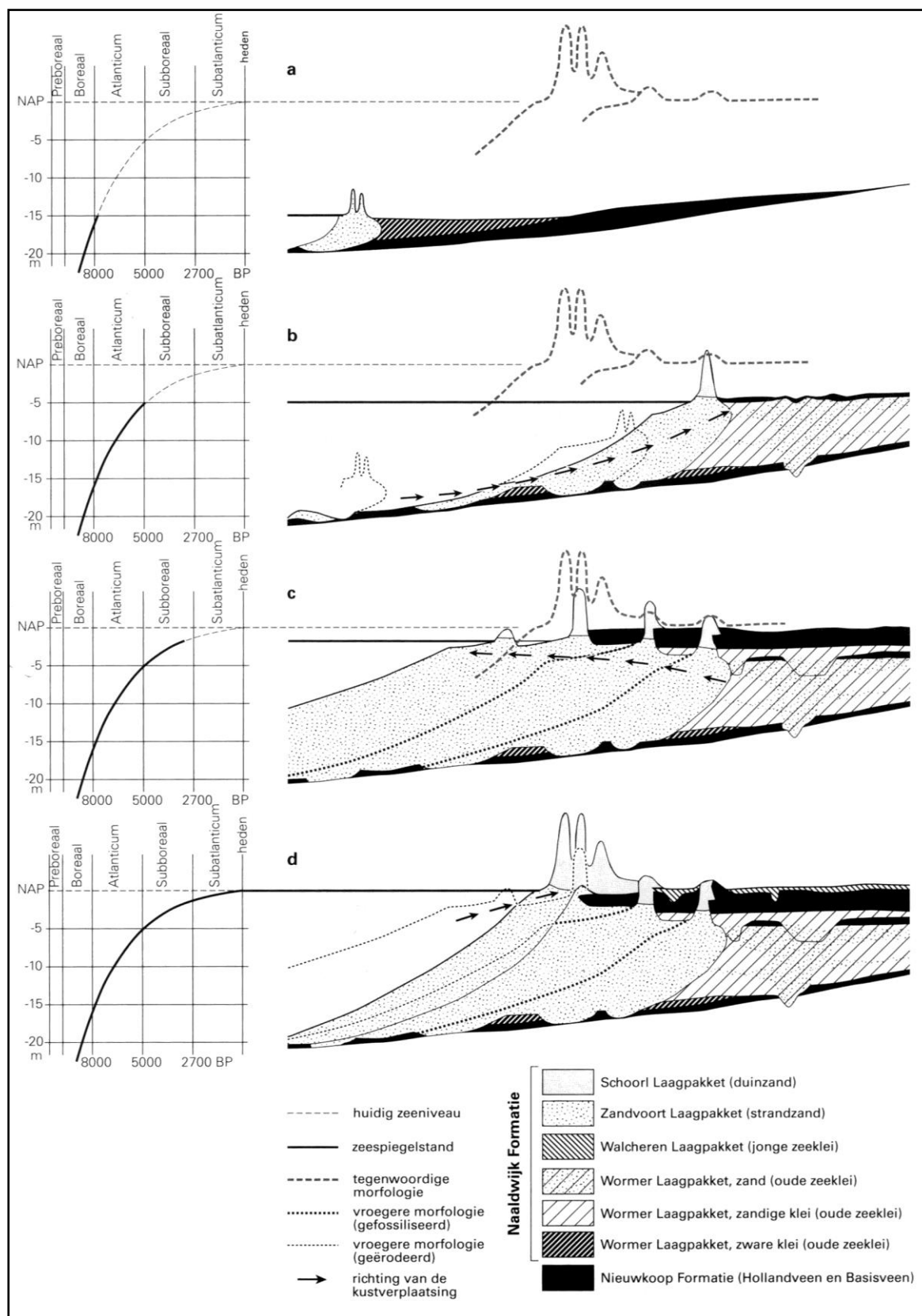
2.2.1. Ontstaansgeschiedenis landschap

Het plangebied is gelegen in het Hollandse duingebied (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2009). Dit duingebied omvat het huidige strand, alle strandwallen, -vlakten en de duinen die aan de oostzijde van het strand voorkomen in Noord- en Zuid-Holland (Berendsen 2005). Aan de zeezijde komen de buitenduinen voor, die ook wel de jonge duinen worden genoemd. Verder landinwaarts liggen de lagere en minder reliëfrijke oude duinen.

Het ontstaan van het duingebied, schematisch weergegeven in Figuur 2, is sterk gerelateerd aan de zeespiegelstijging gedurende het Holoceen (vanaf circa 9500 voor Chr.). Tijdens een periode van relatief snelle zeespiegelstijging die tot circa 4500-4000 voor Chr. duurde, bestond de kust van Nederland uit een uitgebreid waddengebied met zandbanken en -platen die gescheiden werden door grote getijdegeulen. Dit waddengebied werd gedeeltelijk afgeschermd van de open zee door een reeks eilanden. Deze eilanden en het waddengebied werden als gevolg van de alsmaar stijgende zeespiegel geleidelijk omgewerkt en steeds verder naar het oosten verplaatst (Figuur 2a en Figuur 2b).

Vanaf 4500-4000 voor Chr. nam de stijging van de zeespiegelstand sterk af en kwam de oostwaartse verplaatsing van de eilanden tot stilstand. Vanuit de Noordzee en de grote rivieren werden grote hoeveelheden zand aangevoerd, waardoor de getijdegeulen geleidelijk verzandden en de reeks eilanden aan elkaar groeide tot een strandwal. Achter de strandwallen had grootschalige veenvorming plaats, waarbij het Hollandveen Laagpakket werd gevormd (de Mulder *et al.* 2003).

Tot ongeveer 0-100 na Chr. bleef de grote aanvoer van zand in stand, waardoor de kustlijn steeds verder westwaarts uitbreidde (Figuur 2c). Bij die uitbreiding werden afwisselend strandvlaktes en strandwallen gevormd. Strandvlakten werden gevormd gedurende perioden (van tientallen tot honderden jaren) met gemiddeld een kleiner aantal of minder hevige stormen. Het strand werd langzaam breder en op de hogere delen die alleen tijdens springvloed en zware storm onder water stonden, kon zich vegetatie (gras en struiken) vestigen en vormden zich kleine solitaire duinen. In perioden met meer en/of hevigere stormen werd het door de zee aangevoerde zand boven de vloedlijn op het strand hoog opgeworpen in een rug, een strandwal.

Figuur 2: Verband tussen de zeespiegelstijging en de vorming en ligging van strandwallen en duinen voor de Hollandse kust (Berendsen 2005). De verschillende geologische formaties in de figuur zijn terug te vinden in De Mulder et al. 2003.

Deze strandwallen sloten de strandvlakten af voor overstromingen door de zee. Op de strandwallen kwam nauwelijks begroeiing voor waardoor de wind vrij spel had. Door verstuvings konden er bovenop de strandwallen (oude) duinen ontstaan (van der Valk 1996).

Door de voortgaande zeespiegelstijging lagen de strandwallen in westelijke richting steeds hoger ten opzichte van NAP dan oudere strandwallen. Ook het grondwaterniveau steeg als gevolg van de zeespiegelstijging, waardoor de strandvlaktes (de gebieden tussen de strandwallen) natter werden en er veenvorming kon optreden.

Vanaf ongeveer 200-300 na Chr. geleden nam de snelheid van de zeespiegelstijging nog verder af, werd er minder zand aangevoerd uit de Noordzee en werden verschillende riviermondingen inactief. Door golfwerking en in mindere mate het getij werden een deel van de strandwallen en de buiten de kustlijn uitstekende delta's van de Maas, Rijn en Oude Rijn geërodeerd (Figuur 2d). Het bij deze erosie vrijkomende zand werd door de wind opgeblazen in een brede zone met jonge duinen die voor een groot deel de oudere strandwallen en strandvlaktes bedekken.

2.2.2. Geomorfologie

Op de geomorfologische kaart staat het plangebied aangegeven als een bebouwde zone (DLO-Staring Centrum / Rijks Geologische Dienst 1994). Op basis van de geomorfologie van de omliggende onbebouwde gebieden kan worden aangenomen dat het plangebied in een zone ligt met hoge kustduinen met bijhorende vlakten en laagtes. De grens van het duingebied waarvan het plangebied deel uitmaakt, ligt op de Duinweg, circa 100 m ten oosten van het plangebied. Ten oosten van deze weg ligt het maaiveld circa 7 m lager dan in het plangebied.

2.2.3. Bodem

Ook op de bodemkaart staat het plangebied aangegeven als een bebouwde zone, maar op basis van de omliggende onbebouwde gebieden is het waarschijnlijk dat de natuurlijke bodem in het plangebied een duinvaaggrond is die bestaat uit fijn, kalkhoudend zand (Stichting voor Bodemkartering 1982).

De grondwatertrap VII* in het plangebied betekent dat het grondwater in het plangebied zeer laag staat. De Gemiddeld Laagste Grondwaterstand, in de zomer, is dieper dan 160 cm –mv. In de winter is de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand dieper dan 140 cm –mv.

2.3. Archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden

Het plangebied staat op de gemeentelijke verwachtingskaart aangegeven als een gebied met een middelhoge tot hoge trefkans voor archeologische waarden. De middelhoge waardering is gebaseerd op de ligging van het terrein in het duingebied. De hoge waardering is gebaseerd op de ligging aan de Nieuwe Zeeweg, een historische weg.

Binnen het plangebied zijn geen terreinen aanwezig die op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) als waardevol staan aangegeven. Ook zijn er geen waarnemingen en vondsten gemeld en geen eerdere onderzoeken uitgevoerd. In het plangebied zijn geen ondergrondse bouwhistorische waarden bekend (www.kich.nl).

In de omgeving van het plangebied zijn enkele archeologische onderzoeken uitgevoerd en waarnemingen bekend.

Direct ten noorden van het plangebied is een booronderzoek uitgevoerd voor de aanleg van de RijnGouwewij (onderzoeksmelding 23347). Vanwege de grote omvang van dit onderzoek is concrete informatie over het plangebied en de directe omgeving hierin niet aanwezig.

Het plangebied ligt ten zuiden van de Nieuwe Zeeweg – Huis ten Duinweg. Direct ten zuiden van deze weg zijn drie booronderzoeken uitgevoerd die alle drie hebben uitgewezen dat er binnen 4,0 m – mv geen archeologische niveaus aanwezig zijn en dat de geplande werkzaamheden dus geen resten zullen verstoren (onderzoeksmeldingen 14256, 20862 en 23933).

Binnen de bebouwde kern van Noordwijk aan Zee zijn diverse onderzoeken uitgevoerd, waarvan een groot deel ten westen van het plangebied, bij de kust. Ook hier is een aantal locaties waar een booronderzoek is uitgevoerd waaruit blijkt dat binnen de geplande graafdieptes van 3-4 m –mv geen archeologische niveaus aanwezig zijn (onderzoeksmelding 8781 Hoofdstraat/Maarten Kruytstraat 350

m west waarneming 55852, en onderzoeksmelding 19624 Maarten Kruytstraat / Gasthuissteeg 285 m west). Een booronderzoek aan de Nic. Barnhoornstraat / Parallelboulevard, circa 350 m ten noordwesten van het plangebied, heeft een deels verstoorde vindplaats aangeboord, waarbij echter geen resten zijn aangetroffen behalve een fragment bot dat niet te dateren was (onderzoeksmelding 20859, waarneming 422667). Hier dient een begeleiding plaats te vinden, maar hier zijn geen uitvoeringsgegevens van bekend in Archis.

Een booronderzoek aan de Nic. Barnhoornweg 23-25, circa 315 m ten noordwesten van het plangebied, heeft een verwachting voor resten van bewoning vanaf de 14^e eeuw opgeleverd, waardoor een proefsleuvenonderzoek is aanbevolen, maar nog niet uitgevoerd (onderzoeksmelding 46715, waarneming 429237). Circa 250 m ten noordwesten van het plangebied is een bureauonderzoek uitgevoerd dat de locatie aan de Van Speijkstraat 9-15 een hoge verwachting vanaf het Neolithicum en vanaf de Late Middeleeuwen heeft toegekend, waardoor een booronderzoek uitgevoerd diende te worden, maar dit is nog niet gedaan (onderzoeksmelding 26680).

In en ten oosten van het centrum van Noordwijk aan Zee zijn nog enkele onderzoeken uitgevoerd. Ten westen van de Duinweg zijn dit drie booronderzoeken, die alle drie geen vervolgonderzoek nodig hadden vanwege de diepte van de verstoringen en/ of de afwezigheid van archeologische niveaus binnen de te verstoren diepte. Dit zijn onderzoeken aan de Strandweg 1, circa 120 m ten oosten van het plangebied (onderzoeksmelding 12328), aan de Piet Heinstraat, circa 190 m noordoost van het plangebied (onderzoeksmelding 13475) en het terrein van de witte mavo, circa 160 m noordoost (onderzoeksmelding 45131).

Ten oosten van de Duinweg zijn op drie locaties onderzoeken uitgevoerd. Ten eerste aan de Van Panhuysstraat 53 waar in eerste instantie een booronderzoek heeft plaatsgevonden (onderzoeksmelding 21160), waaruit bleek dat de locatie ligt in een ingesloten strandvlakte met klei en daarop jonge duinen die gebruikt zijn als bollengrond. Hier werden resten uit de Bronstijd-IJzertijd verwacht in de humeuze top van de strandvlakte op circa 140 cm –mv. Het daarop volgende proefsleuvenonderzoek heeft resten aardewerk en sporen van greppels, ploegen en paalkuilen uit de IJzertijd opgeleverd, die echter niet behoudenswaardig werden geacht (onderzoeksmelding 30809, waarneming 417004). De tweede locatie ligt aan de Duinweg, waar voor de aanleg van een rioolretentie bassin een booronderzoek en vervolgens een opgraving zijn uitgevoerd (resp. onderzoeksmelding 20441 en 24522, waarneming 433161). Hier zijn resten uit de Late IJzertijd en Vroege Romeinse tijd aangetroffen, naast enkele fragmenten aardewerk uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Op de derde locatie, het TC Bollenpark, bleek dat de ondergrond is verstoord tot circa 1,4 m –mv, waardoor er verder geen onderzoek nodig is (onderzoeksmelding 23937).

2.4. Historische en huidige situatie en mogelijke verstoringen

Het plangebied ligt aan de Nieuwe Zeeweg, die vroeger over ging in de huidige Hoofdstraat en door het oude centrum van Noordwijk aan Zee liep. Het plangebied ligt net ten oosten van de oude woonkern, maar wel langs een van de belangrijkste uitgaande wegen. Hierdoor is het mogelijk dat er bebouwing heeft gestaan in het plangebied. Historisch kaartmateriaal, dat beschikbaar is vanaf 1589, plaatst het plangebied pas binnen de bebouwde zone vanaf de 20^e eeuw (watwaswaar.nl). Daarvoor was het deel van het duingebied en kan er geen grondgebruik worden gekoppeld aan het plangebied, met uitzondering van de kadastrale kaart uit 1811-32, waarin het plangebied ligt in een gebied met weilanden en bos.

Het plangebied bestaat uit het bestaande pand met daarachter een steile helling van een afgegraven duin. Het plangebied ligt ongeveer op 9,0 m NAP. Het perceel van de achterburen ligt op ongeveer 13 m NAP. De huidige bebouwing in het plangebied dateert uit 1972 (www.edugis.nl). Voor de aanleg van het gebouw is de ondergrond verstoord voor de aanleg van de funderingen en leidingen (KLIC), bij egalisatie van het maaiveld, maar met name door de aanleg van een kelder. In het bijgebouw komt een kruipruimte voor van ongeveer 1 m diep. Er zijn geen grootschalige verstoringen bekend als gevolg van saneringen en dergelijke (www.bodemloket.nl).

2.5. Gespecificeerd verwachtingsmodel

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt verwacht dat het plangebied ligt in het duingebied, waar archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd voor kunnen komen in humeuze niveaus in het Jonge Duinzand. Het plangebied lag in deze perioden nog buiten de bebouwde kom, waardoor er voor deze resten een lage trefkans geldt.

Oudere resten worden in het plangebied niet verwacht binnen de te verstoren diepte van 4,0 m –mv. Het pakket Jong Duinzand is vermoedelijk dikker dan vier meter, zoals ook bleek uit omliggende onderzoeken, en eventuele resten beneden deze diepte zullen niet worden verstoord door de geplande werkzaamheden.

Om het verwachtingsmodel te toetsen en waar nodig aan te vullen en om te controleren in hoeverre de bodemopbouw in het plangebied nog intact is, is er een Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd.

3. Veldonderzoek

3.1. Onderzoekshypothese en onderzoeksopzet

Het doel van het Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase, is om de in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting te toetsen en waar nodig aan te passen. Tijdens het veldonderzoek wordt vastgesteld waar de oorspronkelijke bodemopbouw intact is gebleven en waar niet. Daarnaast wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Kansarme zones worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd voor de volgende fasen. Het veldonderzoek bestond uitsluitend uit een booronderzoek. Een veldkartering was door de aanwezige bebouwing, bestrating en vegetatie niet mogelijk.

3.2. Werkwijze

In het plangebied aan de Nieuwe Zeeweg 77 zijn vijf boringen gezet (Bijlagen 3 en 4) met een diepte van 2,0 tot 5,5 m. Deze boringen zijn evenredig verdeeld over het perceel, waarbij zo dicht mogelijk langs de bestaande bebouwing geboord is omdat de nieuwbouw op dezelfde plaats zal komen en omdat elders op het perceel geen geschikte boorlocaties waren. Bij het boren is gebruik gemaakt van een Riverside met een diameter van 12 cm. Dit type boor is gebruikt vanwege het voorkomen van grote hoeveelheden puin en het relatief droge zand. Het veldonderzoek is uitgevoerd door dr. A.W.E. Wilbers (senior prospector).

De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB; SIKB 2008) met behulp van een veldcomputer en het programma TerraIndex van I.T. Works. De locaties van de boringen (x- en y-waarden) zijn ingemeten vanuit de bebouwing. De hoogtes van de boringen (z-waarden) zijn ingeschat aan de hand van het Actueel Hoogtebestand van Nederland en waar nodig aangepast met veldwaarnemingen. De opgeboorde monsters zijn door middel van verbrokkelen in het veld onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerk, baksteen, vuursteen, huttenleem en bot.

3.3. Resultaten

3.3.1. Lithologie, bodemopbouw en geologie

Een groot deel van de bodemopbouw is sterk omgewerkt door de mens en bevat veel modern bouwpuin. De natuurlijke sedimenten bestaan allemaal uit matig fijn en zwak siltig, kalkrijk zand. In dit zand is schelpengruis aanwezig en op grond hiervan en de lithologie kan dit zand worden geclassificeerd als Jong Duinzand. Dit Jonge Duinzand is verstoord tot een niveau van 5,5 m NAP onder een bijgebouw (boring 5) of 6,6 tot 7,4 m NAP rondom het gebouw (respectievelijk boringen 4 en 3).

In boring 3 is in de top van het onverstoord duinzand een dunne zwak humeuze zandlaag aanwezig. Deze laag is een vegetatieniveau (7,3-7,4 m NAP) maar het is onduidelijk of dit een deel is van het oorspronkelijke maaiveld van voor de bouw, of dat het een vegetatielaag was. Op basis van het huidige landschap in het plangebied wordt aangenomen dat voorafgaand aan de bouw een deel van een duin is afgegraven. Dit zou de steile helling achter het pand verklaren. De vegetatielaag uit boring 3 zou daarmee waarschijnlijk uit de duin komen (duinpan).

Het door de mens omgewerkte pakket kan worden opgedeeld in een twee- tot drietal lagen. Onderin betreft het omgewerkt duinzand. De hoeveelheden puin zijn hier duidelijk kleiner dan in de laag erboven. De puinrijkste lagen zijn waarschijnlijk opgebracht na de bouw. Aan het maaiveld komt ten slotte nog een laag humeus zand voor. Ook dit zand is opgebracht, maar dan om de begroeiing mogelijk te maken.

De opgebrachte lagen variëren in dikte van 0,7 m in boringen 2 en 4 tot 1,2 m in boring 1. De omgewerkte lagen hebben een dikte van 0,5 m in boring 4 tot 0,9 m in boring 5. In totaal reiken de verstoringen van de natuurlijke bodemopbouw tot een diepte van minimaal 1,2 m onder maaiveld in

boring 4 tot 2,5 m onder vloerniveau in boring 5, ofwel 7,4 m NAP in boring 3 tot 5,5 m NAP in boring 5.

3.3.2. Archeologische indicatoren

Afgezien van modern bouwpuin en plastic is in het zand niets aangetroffen. In de boringen kwamen geen archeologische indicatoren voor.

3.4. Interpretatie

Naar aanleiding van de resultaten van het veldonderzoek wordt aangenomen dat het plangebied gelegen is op een grotendeels afgegraven duin. Na het afgraven is het plangebied bebouwd, waarbij de bodem gedeeltelijk werd omgewerkt en na de bouw werd opgehoogd. De bodemopbouw in het plangebied bestaat daardoor tot 1,2 tot 2,5 m –mv uit opgebrachte en verstoorde grond. De onderliggende onverstoorde sedimenten zijn onderdeel van de Jonge Duinen en hebben daardoor een lage verwachting voor archeologische waarden. Door de grootschalige verstoringen is het nagenoeg uitgesloten dat er in het plangebied nog onverstoorde archeologische waarden aanwezig zullen zijn.

4. Conclusie en aanbevelingen

In opdracht van Sedos b.v. zijn in januari 2013 een archeologisch bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, uitgevoerd in verband met de geplande (her)ontwikkeling van het plangebied aan de Nieuwe Zeeweg 77 in Noordwijk aan Zee, gemeente Noordwijk.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat het plangebied is opgebouwd uit zand van de Jonge Duinen, dat is afgezet in de Late Middeleeuwen. Er zullen bij de bouw dus geen oudere afzettingen worden aangetroffen. De top van de afzettingen is sterk verstoord door de bouwwerkzaamheden. Archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd, die mogelijk aanwezig waren aan of direct onder het oppervlak, zijn daardoor volledig verstoord. Daarom geldt een lage verwachting voor alle perioden in het plangebied.

4.1. Beantwoording vraagstelling

- *Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie?*

Het plangebied ligt in de hoge kustduinen en de ondergrond bestaat uit een dik pakket Jong Duinzand.

- *Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog als intact te beschouwen?*

De bodemopbouw in het plangebied is sterk verstoord, tot ten minste 1,2 m –mv. Onder de verstoringen zijn tot minimaal 4,0 m –mv afzettingen van de Jonge Duinen aanwezig.

- *Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied? En zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP?*

In het plangebied zijn geen intacte lagen (meer) aanwezig waarin archeologische resten worden verwacht.

- *Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?*

De verwachting voor archeologische resten ouder dan de Late Middeleeuwen is laag omdat in de Late Middeleeuwen een dik pakket Jong Duinzand is afgezet. Het veldonderzoek heeft deze verwachting bevestigd: binnen de te verstoren diepte van 4,0 m –mv is alleen Jong Duinzand aanwezig. De verwachting voor resten vanaf de Late Middeleeuwen was laag in verband met de ligging buiten de historische kern. Het veldonderzoek heeft daarnaast diepe verstoringen aangetoond waardoor inderdaad geen resten meer worden verwacht vanaf de Late Middeleeuwen.

- *Hoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, kunnen er toch archeologische indicatoren worden aangetroffen. Indien deze worden aangetroffen, dan gelden tevens de volgende vragen: wat is de verticale en horizontale ligging van de aangetroffen indicatoren, wat is de datering en wat is de invloed van deze vondsten op de archeologische verwachting van het plangebied?*

Er zijn geen archeologische resten aangetroffen in het plangebied.

- *In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen bodemverstorende werkzaamheden?*

De geplande graafwerkzaamheden zullen geen archeologische resten verstoren.

4.2. Aanbevelingen

Tijdens het onderzoek is geconstateerd dat het plangebied tot een diepte van 4,0 m –mv (3,5 NAP) een lage verwachting heeft voor alle perioden. Op basis van de resultaten van het inventariserend

veldonderzoek wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren indien de graafwerkzaamheden niet tot onder deze diepte reiken.

NB. Bovenstaand advies dient gecontroleerd en beoordeeld te worden door de bevoegde overheid, in dit geval de Gemeente Noordwijk. Deze zal vervolgens een besluit nemen inzake de te volgen procedure. IDDS Archeologie wil meegeven dat voordat dit besluit genomen is, er niet begonnen kan worden met bodemversturende activiteiten of activiteiten die voorbereiden op bodemverstoringen.

4.3. Betrouwbaarheid

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het onverwacht aantreffen van wel het ongezien vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen. Aangezien het onderzoek is uitgevoerd door middel van een steekproef kan echter, op basis van de onderzoeksresultaten, de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische waarden niet gegarandeerd worden. Wij wijzen u er graag op dat indien archeologische waarden worden aangetroffen deze conform de Monumentenwet 1988, artikel 53, bij de minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gemeld dienen te worden. Dit kan door het invullen van het vondstmeldingsformulier op de website van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (www.cultureelerfgoed.nl) of door contact op te nemen met de InfoDesk (info@cultureelerfgoed.nl).

Geraadpleegde bronnen

- ANWB, 2005: *ANWB Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, Den Haag.
- Berendsen, H.J.A., 2005³ (1997): *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*, Assen.
- Centraal College van Deskundigen, 2010: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie*, versie 3.2, Gouda.
- DLO-Staring Centrum / Rijks Geologische Dienst, 1994: *Geomorfologische kaart van Nederland, 1:50.000, blad 30 's-Gravenhage*, Wageningen / Haarlem.
- Koekkelkoren, A.M.H.C. / A.W.E. Wilbers, 2013: *Plan van aanpak. Nieuwe Zeeweg 77 in Noordwijk, gemeente Noordwijk*, Noordwijk (Intern rapport, IDDS Archeologie).
- Mulder, E.F.J. de/ M.C. Geluk/ I.L. Ritsema/ W.E. Westerhoff/ T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*, Groningen/Houten.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2009: *Erfgoedbalans 2009*, Amersfoort.
- SIKB, 2008: *Archeologische standaard boorbeschrijving*, Archeologie Leidraad, Gouda.
- Stichting voor Bodemkartering, 1982: *Bodemkaart van Nederland, 1:50.000, blad 30 's-Gravenhage*, Wageningen.
- Valk, L. van der, 1996: *Coastal barrier deposits in the central Dutch coastal plain*, Haarlem (Mededelingen van de Rijks Geologische Dienst 57).

Websites

watwaswaar.nl
www.ahn.nl/viewer
www.bodemloket.nl

Lijst van afkortingen en begrippen

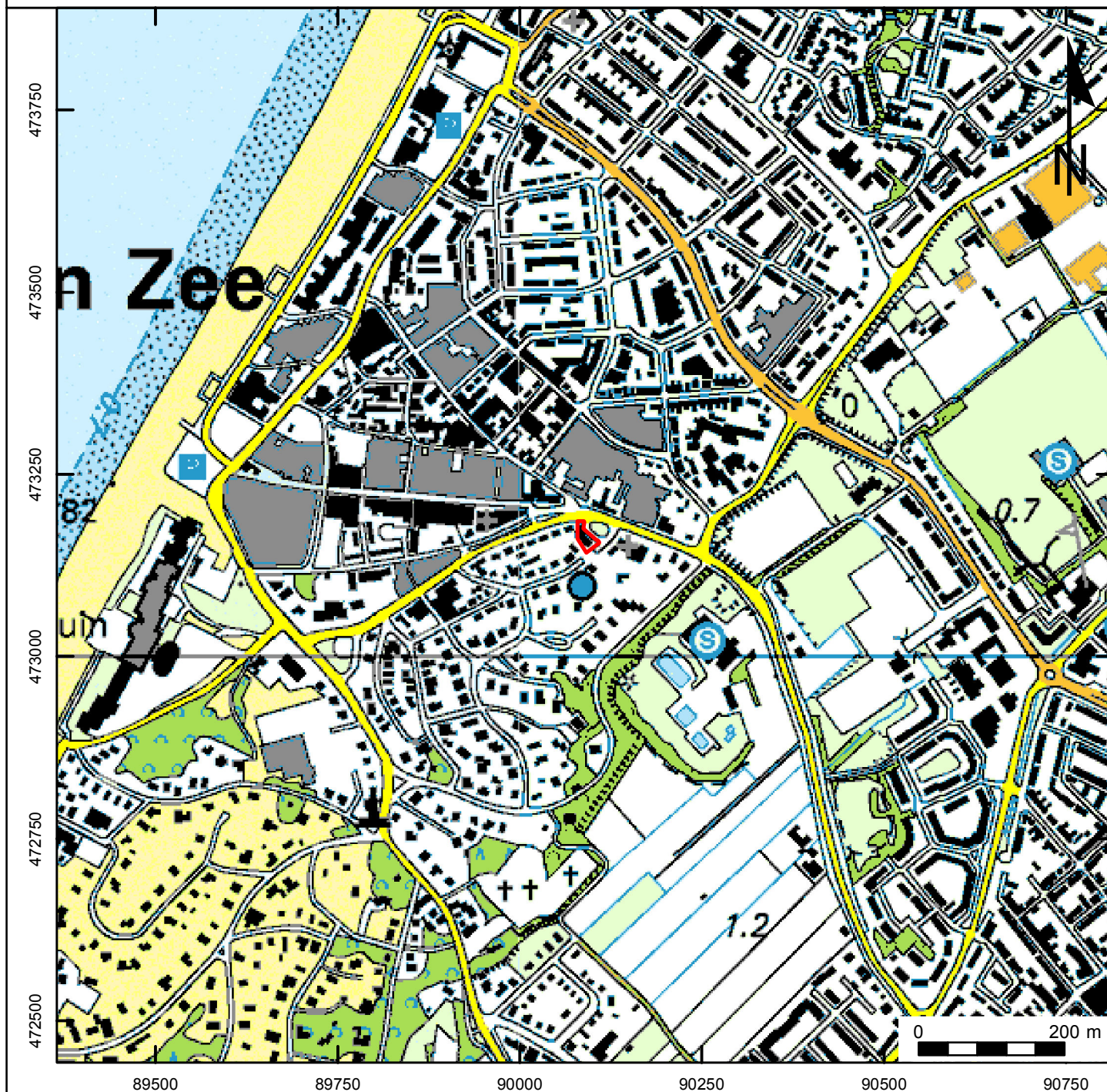
Afkortingen

Archis	Archeologisch Informatie Systeem
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
CHS	Cultuurhistorische Hoofdstructuur
GPS	Global Positioning System
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
mv	maaiveld (het landoppervlak)
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PvA	Plan van Aanpak
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Verklarende woordenlijst

antropogeen	door menselijke activiteit veroorzaakt of gemaakt
artefact	door de mens vervaardigd voorwerp
Edelmanboor	een handboor voor bodemonderzoek
horizont	kenmerkende laag binnen de bodemvorming
humeus	organische stoffen bevattend; bestaande uit resten van planten en dieren in de bodem
silt	zeer fijn sediment met grootte 0,002-0,063 mm
vaaggrond	grond zonder duidelijke tekenen van bodemvorming

Bijlage 1: Topografische kaart

Projectnummer: 35711012

Projectnaam: Nieuwe Zeeweg 77, Noordwijk

Legenda

 plangebied

Bijlage 2: Gemeentelijke Verwachtingenkaart

This map displays the municipal expectations for the area. It features several distinct zones: a large orange area covering most of the map, a green area in the center-left, a red area in the bottom-left, and blue-outlined areas throughout. Numerous numbered points are scattered across the map, including 24007, 410369, 55852, 878, 13323, 19821, 20882, 21995, 20407, 203580, 32916, 22616, 23933, 22692, 24006, 24042, 48538, 40119, 412392, 48263, 24008, 400292, 56571, 410361, 24047, 26712, 410363, 28398, 25368, 10756, 32900, 410355, 29928, 83182, 29928, 1954, 32746, 57638, 26725, 26729, 3200, 2888, 31277, 28856, 26139, 29026, 22231, 23347, 24001, 23937, 23522, 2160, 20409, 52044, 2328, 20407, 24007, 24008, 24009, 24010, 24011, 24012, 24013, 24014, 24015, 24016, 24017, 24018, 24019, 24020, 24021, 24022, 24023, 24024, 24025, 24026, 24027, 24028, 24029, 24030, 24031, 24032, 24033, 24034, 24035, 24036, 24037, 24038, 24039, 24040, 24041, 24042, 24043, 24044, 24045, 24046, 24047, 24048, 24049, 24050, 24051, 24052, 24053, 24054, 24055, 24056, 24057, 24058, 24059, 24060, 24061, 24062, 24063, 24064, 24065, 24066, 24067, 24068, 24069, 24070, 24071, 24072, 24073, 24074, 24075, 24076, 24077, 24078, 24079, 24080, 24081, 24082, 24083, 24084, 24085, 24086, 24087, 24088, 24089, 24090, 24091, 24092, 24093, 24094, 24095, 24096, 24097, 24098, 24099, 24100, 24101, 24102, 24103, 24104, 24105, 24106, 24107, 24108, 24109, 24110, 24111, 24112, 24113, 24114, 24115, 24116, 24117, 24118, 24119, 24120, 24121, 24122, 24123, 24124, 24125, 24126, 24127, 24128, 24129, 24130, 24131, 24132, 24133, 24134, 24135, 24136, 24137, 24138, 24139, 24140, 24141, 24142, 24143, 24144, 24145, 24146, 24147, 24148, 24149, 24150, 24151, 24152, 24153, 24154, 24155, 24156, 24157, 24158, 24159, 24160, 24161, 24162, 24163, 24164, 24165, 24166, 24167, 24168, 24169, 24170, 24171, 24172, 24173, 24174, 24175, 24176, 24177, 24178, 24179, 24180, 24181, 24182, 24183, 24184, 24185, 24186, 24187, 24188, 24189, 24190, 24191, 24192, 24193, 24194, 24195, 24196, 24197, 24198, 24199, 24200, 24201, 24202, 24203, 24204, 24205, 24206, 24207, 24208, 24209, 24210, 24211, 24212, 24213, 24214, 24215, 24216, 24217, 24218, 24219, 24220, 24221, 24222, 24223, 24224, 24225, 24226, 24227, 24228, 24229, 24230, 24231, 24232, 24233, 24234, 24235, 24236, 24237, 24238, 24239, 24240, 24241, 24242, 24243, 24244, 24245, 24246, 24247, 24248, 24249, 24250, 24251, 24252, 24253, 24254, 24255, 24256, 24257, 24258, 24259, 24260, 24261, 24262, 24263, 24264, 24265, 24266, 24267, 24268, 24269, 24270, 24271, 24272, 24273, 24274, 24275, 24276, 24277, 24278, 24279, 24280, 24281, 24282, 24283, 24284, 24285, 24286, 24287, 24288, 24289, 24290, 24291, 24292, 24293, 24294, 24295, 24296, 24297, 24298, 24299, 24300, 24301, 24302, 24303, 24304, 24305, 24306, 24307, 24308, 24309, 24310, 24311, 24312, 24313, 24314, 24315, 24316, 24317, 24318, 24319, 24320, 24321, 24322, 24323, 24324, 24325, 24326, 24327, 24328, 24329, 24330, 24331, 24332, 24333, 24334, 24335, 24336, 24337, 24338, 24339, 24340, 24341, 24342, 24343, 24344, 24345, 24346, 24347, 24348, 24349, 24350, 24351, 24352, 24353, 24354, 24355, 24356, 24357, 24358, 24359, 24360, 24361, 24362, 24363, 24364, 24365, 24366, 24367, 24368, 24369, 24370, 24371, 24372, 24373, 24374, 24375, 24376, 24377, 24378, 24379, 24380, 24381, 24382, 24383, 24384, 24385, 24386, 24387, 24388, 24389, 24390, 24391, 24392, 24393, 24394, 24395, 24396, 24397, 24398, 24399, 24400, 24401, 24402, 24403, 24404, 24405, 24406, 24407, 24408, 24409, 24410, 24411, 24412, 24413, 24414, 24415, 24416, 24417, 24418, 24419, 24420, 24421, 24422, 24423, 24424, 24425, 24426, 24427, 24428, 24429, 24430, 24431, 24432, 24433, 24434, 24435, 24436, 24437, 24438, 24439, 24440, 24441, 24442, 24443, 24444, 24445, 24446, 24447, 24448, 24449, 24450, 24451, 24452, 24453, 24454, 24455, 24456, 24457, 24458, 24459, 24460, 24461, 24462, 24463, 24464, 24465, 24466, 24467, 24468, 24469, 24470, 24471, 24472, 24473, 24474, 24475, 24476, 24477, 24478, 24479, 24480, 24481, 24482, 24483, 24484, 24485, 24486, 24487, 24488, 24489, 24490, 24491, 24492, 24493, 24494, 24495, 24496, 24497, 24498, 24499, 24500, 24501, 24502, 24503, 24504, 24505, 24506, 24507, 24508, 24509, 24510, 24511, 24512, 24513, 24514, 24515

Projectnaam: Nieuwe Zeeweg 77, Noordwijk

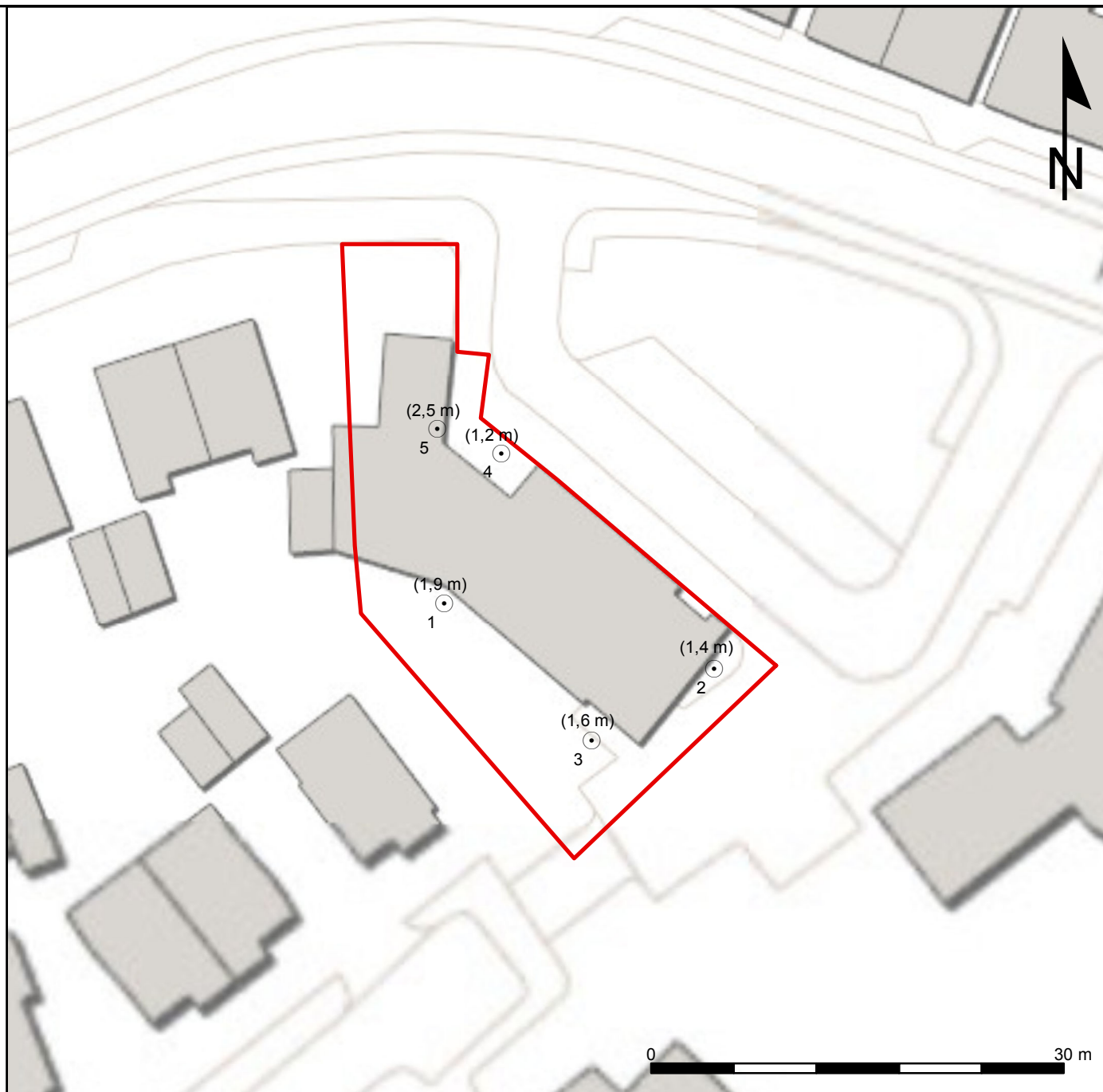
- vondstmeldingen
- waarnemingen
- onderzoeksmeldingen
- plangebied

Archeologische waarde

	Terrein van archeologische waarde
	Terrein van hoge archeologische waarde
	Terrein van zeer hoge archeologische waarde
	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd

Bijlage 3: boorpunten- en verstoringenkaart

Projectnummer: 35711012

Projectnaam: Noordwijk aan Zee, Nieuwe Duinweg 77

Legenda

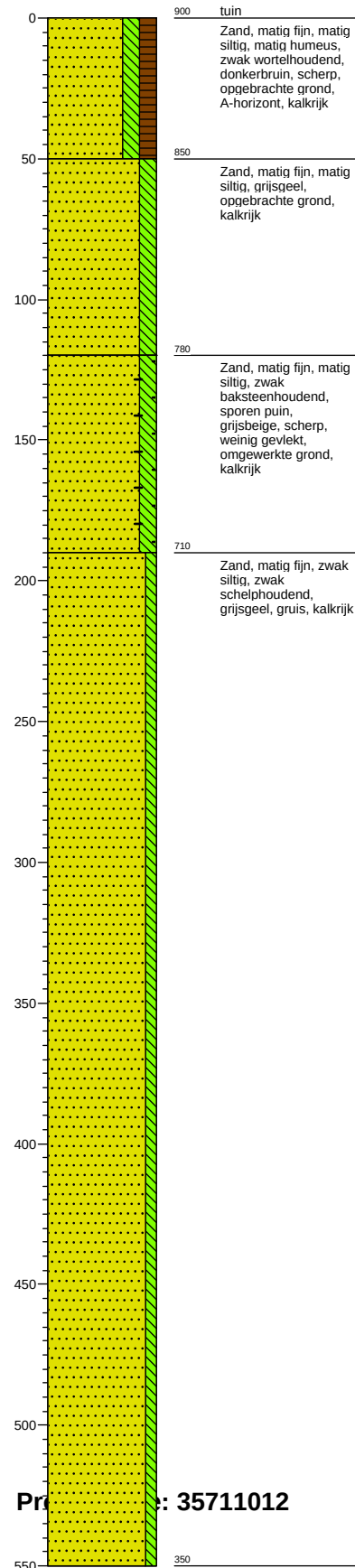
	boorpunten
	plangebied
(1,9 m)	verstoringdiepte m -MV

Bijlage 4: Boorprofielen

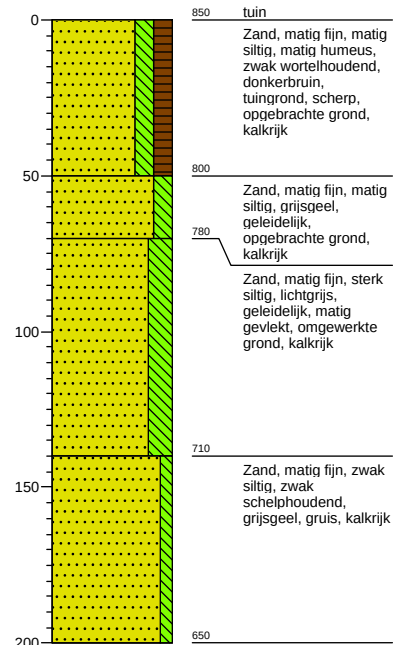
Boring: 1

Datum: 14-1-2013
X: 90087.12
Y: 473159.45
Hoogte (m NAP): 9

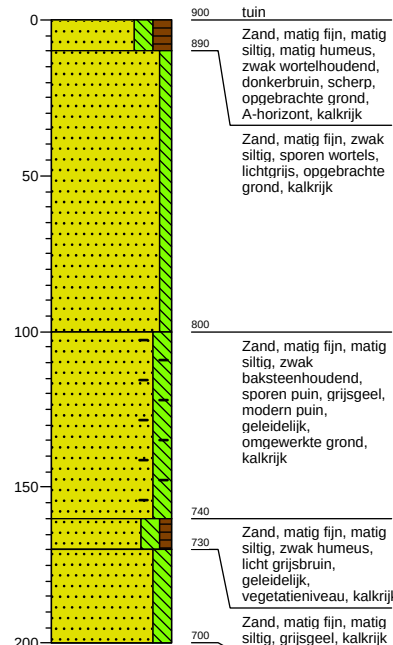
Boring: 2

Datum: 14-1-2013
X: 90106.73
Y: 473154.71
Hoogte (m NAP): 8.5

Boring: 3

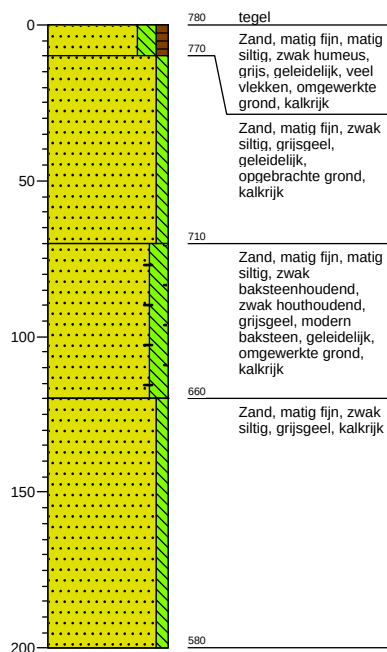
Datum: 14-1-2013
X: 90097.81
Y: 473149.48
Hoogte (m NAP): 9

Bijlage 4: Boorprofielen

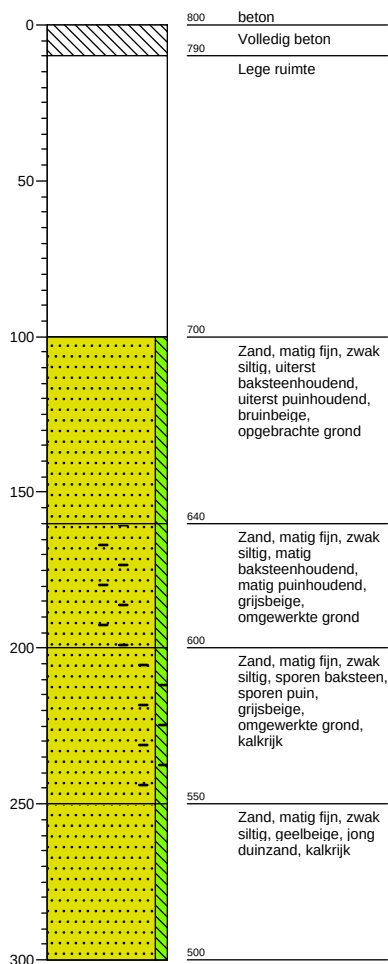
Boring: 4

Datum: 14-1-2013
 X: 90091.25
 Y: 473170.34
 Hoogte (m NAP): 7.8

Boring: 5

Datum: 14-1-2013
 X: 90086.59
 Y: 473172.1
 Hoogte (m NAP): 8

Legenda (conform NEN 5104)

grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

zand

	Zand, kleiig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig

veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiig
	Veen, sterk kleiig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

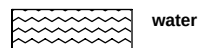
- geroerd monster
- ongeroerd monster

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib

water

Legenda afkortingen Archeologische Boorbeschrijving (conform ASB 2008)

Percentages en Mediaan

Klasse	Zandmediaan
Uiterst fijn	63-105 µm
Zeer fijn	105-150 µm
Matig fijn	150-210 µm
Matig grof	210-300 µm
Zeer grof	300-420 µm
Uiterst grof	420-2000 µm

Nieuwvormingen

(1=spoor, 2=weinig, 3=veel)

Afkorting	Nieuwvormingen
FEC	IJzerconcreties
FFC	Fosfaatconcreties
FOV	Fosfaatvlekken
MNC	Mangaanconcreties
ROV	Roestvlekken
VIV	Vivianiet
VKZ	Verkiezeling
ZAV	Zandverkittingen

Bodemkundige interpretaties

Code	Bodemkundige interpretaties
BOD	Bodem
BOV	Bouwvoor
ESG	Esgrond
GLE	Gleyhorizont
HIN	Humusinspoeling
INH	Inspoelingshorizont
KAT	Katteklei
KBR	Klei, brokkelig
LOO	Loodzand
MOE	Moedermateriaal
OMG	Omgewerkte grond
OPG	Opgebrachte grond
OXR	Oxidatie-reductiegrens
POD	Podzol
RYP	Gerijpt
TKL	Top kalkloos
TRP	Terpaarde
UIT	Uitspoelingshorizont
VEN	Vegetatieniveau
VNG	Gelaagd vegetatieniveau
VRG	Vergraven

Bodemhorizont

Code	Bodemhorizont	Omschrijving
BHA	A-horizont	Minerale bovengrond
BHAB	AB-horizont	Overgangshorizont
BHAC	AC-horizont	Overgangshorizont
BHAE	AE-horizont	Overgangshorizont
BHB	B-horizont	Inspoelingshorizont
BHBC	BH-horizont	Overgangshorizont
BHC	C-horizont	Uitgangsmateriaal
BHE	E-horizont	Uitspoelingshorizont
BHEB	EB-horizont	Overgangshorizont
BHO	O-horizont	Strooisellaag
BHR	R-horizont	Vast gesteente

Sedimentaire karakteristiek, laaggrens

Afkorting	Afmeting overgangszone	Klasse
BDI	≥ 3,0 - < 10,0 cm	Basis diffuus
BGE	≥ 0,3 - < 3,0 cm	Basis geleidelijk
BSE	< 0,3 cm	Basis scherp

Kalkgehalte

Code	Kalkgehalte
CA1	Kalkloos
CA2	Kalkarm
CA3	kalkrijk

Archeologische indicatoren

(1=spoor, 2=weinig, 3=veel)

Code	Omschrijving
AWF	Aardewerkfragmenten
BST	Baksteen
GLS	Glas
HKB	Houtskoolbrokken
HKS	Houtskoolspikkels
MXX	Metaal
OXBO	Onverbrand bot
OXBV	Verbrand bot
SGK	Gebroken kwarts
SLA	Slakken/sintels
SVU	Vuursteen
SXX	Natuursteen
VKL	Verbrande klei
VSR	Visresten

Bijlage 5: Periodentabel

